

Фондация
за реформа в местното самоуправление
www.flgr.bg

кн. 35/2004

С финансовата подкрепа на
OPEN SOCIETY INSTITUTE

USAID

Фондацията за реформа в местното самоуправление ви представя успешните практики от **Програма „Подобряване на социалната среда“**, която се реализира с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“ в

общините **Кресна и Струмяни, Годеч и Своге, Батак, Брацигово и Пещера, Джебел, Кирково и Момчилград** в периода септември 2002 г. - юли 2004 г. Подкрепени са инициативи на нестопански организации, в партньорство с местната власт и други заинтересовани страни, за подобряване условията за живот и интегриране на неравнопоставени групи в обществото.

Брацигово казва „Не!“ на дрогата

Шанс за ромските деца в неравностойно положение - с. Микрево

За децата в неравностойно положение - нова възможност - Пещера

Център за социални услуги и контакти „Вяра, Надежда и Любов“ - Батак

Читалище „Братя Миладинови“ - с. Микрево Община Струмяни

**Шанс за ромските деца в
неравностойно положение**

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Идеята за проекта възниква поради наличието на висок процент отпаднали или т. нар. „неприбрани“ ученици, подлежащи на задължително обучение (20 - 30 %). Това са деца от малцинствен произход, чийто семейства живеят на границата и под социалния минимум (в повечето семейства и двамата родители са безработни, издържат се от социални помощи). Семействата се самоизолират, затварят се в тесния кръг на проблемите си, без алтернатива за решаването им и излизане от ситуацията. Това ги лишава

от възможността от социална реализация и интеграция в обществото.

Децата, посещаващи училище, са слабо мотивирани за редовно посещение на учебните занятия, имат проблеми при овладяването на българския език и учебния материал като цяло и проблеми при контактите си със своите връстници. Необходимо е индивидуална и групова работа за промяна в поведението, стереотипите и за овладяване на необходимите им знания и умения.

Проект „Шанс за ромските деца в неравностойно положение“ е насочен към преодоляване изолираността на ромите в българското общество и създаване на възможности за ромските деца от с. Микрево, Община Струмяни, да продължат образованието си и да развият творческите си заложби, като се създава по-добра среда за съвместни инициативи между децата с различен етнически произход.

Практика

Целите на проекта са:

- Премахване на неравностойното положение на ромите съгласно клаузите на приетата Национална рамкова програма за равностойно интегриране на ромите в българското общество, при гарантиран достъп на образование на всички деца и създаване на условия за тяхното образователно и културно израстване.

- Синхронизиране на дейността на учители, родители и читалищни работници за създаване на среда за качествено образование, добра усвояемост на българския език, гражданско образование в дух на етнокултурна толерантност и уважение към различния човек.

- Превръщането на читалището в „неутрална“ територия за културен диалог, творчество и познаване на специфичните обичаи и занаяти на отделните общности, и израждане на качества като отговорност, инициативност, умения за решаване и обсъждане на проблеми.

Проектът стартира през септември 2003 г. в рамките на Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Спарт Мот“. Целевата група включва над 40 деца от социално слаби ромски семейства от с. Микрево, община Струмяни.

Консултативни дейности

В началото на септември 2003 г. психолог заедно с екипа на проекта посещава по домовете

ромски семейства от с. Микрево. Родителите са запознати с дейностите по проекта и възможностите за развитие на интересите и способностите на техните деца. Осъществява се групова и индивидуална работа с деца, които имат проблеми с поведението - неумение за общуване, липса на адаптивност, деформации в ценностната ориентация. Проведени са консултации с родителите по проблеми, свързани с възпитанието на децата им, както и стимулирането им за по-активно партньорство с учители и участие в училищния и читалищен живот. В резултат на проведените консултации и организираната кампания за набавяне на учебници и учебни помагала за децата се подобрява посещаемостта на ромските деца в училище. Създава се по-добра среда и възможност за съвместни инициативи между децата с различен етнически произход.

Културно-образователни дейности

Оборудва се кабинет за придобиване на начална компютърна грамотност за децата проявяващи интерес към компютрите. Поради проявения интерес за работа с компютрите, общият брой на часовете за занимания е увеличен на 4 часа седмично.

Създава се детска ромска вокална група „Звънче“ и танцова трупа „Едермст“ за танци на различните етноси. Броят на децата, желаещи да участват в двете групи непрекъснато се увеличава. Читалище „Братя Миладинови“ става място за разнообразни инициативи, приемственост и толерантност между общностите; подоб-

рява се информираността по отношение на културните особености и различия; създава се възможност за личностна изява на децата, които стават постоянни участници в програмите на различни празници и тържества в общината и извън нея.

Формира се клуб за придобиване на умения по приложните изкуства - рисуване и изработване на предмети от различни материали. Това създава възможност за пълноценно осмисляне на свободното време на децата, възникване на нови интереси и активно общуване.

В края на април 2004 г. е организирана Седмица на ромската култура „Да творим заедно“, в която освен децата от целевата група, участие вземат и техните родители и близки, които се включват активно в организирането на изложба с предмети от традиционни ромски занаяти. На празничния концерт по повод Седмицата на ромската култура участие вземат партньори от с. Сливница, общ. Кресна, които работят по проект „Който свири, зло не мисли“.

При осъществяването на проекта неизменен партньор на екипа са всички местни и регионални медии, националните телевизии „Би Ти Ви“ и „Канал 1“, които отразяват и популяризират всички инициативи по проекта.

За постигането на добрите резултати на проект „Шанс за ромските деца в неравностойно положение“ голям е приносът и на партньорите - СОУ „Отец Паисий“ с. Микрево, Кметство Микрево, ОБА Струмяни, ОДЗ „Снежанка“ Микрево.

За повече информация се
обръщайте към

Резултати

Светла Печева,
НЧ „Братя
Миладинови“,
с. Микрево 2826
Община Струмяни
тел.: (07434) 30-58
Ваня Пецанова,
главен секретар на
Община Струмяни
пл. „7-ми април“ 1
Струмяни 2825
тел.: (07434) 3106
факс: (07434) 3105
strumjani_oba@yahoo.com

- Подобрява се посещаемостта на децата, подлежащи на задължително обучение в училище.

- Създават се условия за успешно интегриране на децата от целевата група, повишаване на тяхното самочувствие и увереност в собствените способности.

- Читалището става място за разнообразни инициативи, приемственост и толерантност между общностите.

- Създава се ромска вокална група „Звънче“ и танцова трупа „Едермст“, достъпни за всички желаещи и

предоставящи възможност за изява на най-доброто у децата.

- Разширяват се възможностите за контакти у децата чрез развитие на компютърните умения.

- Родителите оценяват ползата от проекта и тяхната инициативност и съпричастност към социалния и културен живот на селото се повишава.

- Създава се благоприятна среда за развитие на индивидуалните творчески заложби, формира се толерантност към различната култура и ценности, чрез взаимно опознаване и обмен на специфични етнически традиции и културни продукти.

Народно читалище „Будител“ - с. Струмяни Община Струмяни

**Подобряване на социалното
обслужване на възрастното
население в Община Струмяни**

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Идеята за проекта се ражда при обсъждане на проблемите на възрастното население, което живее на територията на община Струмяни и е разпръснато в 21 населени места, 15 от които са разположени във високите части на Малешевска планина. Високопланинският и трудно достъпен терен, както и липсата на пазар на труда са предпоставка за високия процент мигрирала жители към големите градове. В планинските села са останали само хора в пенсионна и предпенсионна възраст, които не биха могли да се пенсионират поради факта, че в последните 10 години никой от тях не е осигуряван.

80 % от хората в пенсионна възраст получават минималната за страната пенсия, която не стига за закупуване на така необходимите за тази възраст лекарства. Високият и трудно достъпен терен е предпоставка за нисък степен на здравно, социално и административно обслужване. Инициативата за разработването на проекта е поета от Читалищното настоятелство, насърчавано и подкрепяно от общинското ръководство. Проектът е осъществен в рамките на Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

Разработен е модел за подобряване на жизнената среда на самотните и безпомощни възрастни хора, който облекчава административните и институционални пречки, намалява социалната изолация и допринася за зачитане на личното достойнство и значимост на възрастните хора и поддържа информираност на обществото и институциите за техните нужди.

Практика

Първи етап

Ремонтните дейности по преустройството на помещението „Клуб на пенсионера“ - собственост на читалище „Будител“ - с. Струмяни са извършени от фирма, определена от ОБА-Струмяни. За 15 дни помещението е изцяло преустроено, освежено и оборудвано с необходимите за целта консумативи. Особено доволни са пенсионерите в Струмяни, които от дълги години са си мечтали за клуб на пенсионера в центъра на селото.

Втори етап

От първи септември 2003 г. започва изпълнението на програмните дейности. Проведена е съвместна среща между институциите, имащи отношение към проблемите на целевата група - ОБА Струмяни, ДСП, МВР, ТЕЛК и др. Издирени, анкетираны и картотекирани са самотните възрастни хора, нуждаещи се от

помощ, чрез тясно сътрудничество с кметовете на населените места.

Организирано е обучение на екипа за реализация на дейностите по проекта. Ангажирани са две медицински сестри, които измерват кръвното налягане и правят други медицински манипулации по домовете на трудно подвижните пенсионери в общината, които наброяват около 25 души и на пенсионерите с хронични заболявания, посещаващи „Клуба на пенсионера“.

Предоставяни са и други социални услуги:

- Почистване по домовете на самотните и трудно подвижни пенсионери;
- Закупуване на лекарства и хранителни продукти;
- Плащане на сметки за ток, вода, телефон и др.;
- Помощ при попълване на документи.

Сформирано е инициативно ядро, подпомагащо реализацията на инициативите по проекта, свързани с проведените „Вечери на третата възраст“:

- Обсъждане на проблеми, свързани с пенсионната възраст:
  - пенсионно осигуряване;
  - здравно осигуряване.
- Организиране на различни изложби, свързани с християнските празници - Бъдни вечер, Йордановден, Лазаровден, Бабин ден, Великден др., на които се представят ръчно изработени изделия.
- Участия с автентични песни и хора на пенсионерите, посещаващи клуба в читалището на различни празници и тържества. В село Струмяни всяка година се празнува традиционния събор, посветен на празника Св. Константин и Елена. На този празник в двора на черквата на селото за здраве се дава курбан. Там пенсионерите от автентичната група за песни и танци пеят и играят.

За повече информация се обръщайте към

Резултати

Пенка Мицева,
НЧ „Будител“ - с.
Струмяни
Струмяни 2825
тел.: 0889 663 552
В. Чиликов,
кмет на Община
Струмяни
пл. „7-ми април“ 1
Струмяни 2825
тел.: (07434) 3108
факс: (07434) 3105
vchilikov@yahoo.com

Възрастните хора са приобщени чрез създадените възможности за организиране на ежедневието и свободното им време; пенсионери, запазили своята жизненост са включени в полезни инициативи за подпомагане на нуждаещите се възрастни хора; учреден е „Клуб на пенсионера“.

Обединяването на усилията на общината, партньорите по проекта и нестопанските организации осъществява баланс между нуждите и интересите. Изградено е чувството за значимост у пенсионерите в общината. Повдигат се духа и надеждите на хората от третата възраст.

Читалище „Братя Миладинови“ - с. Микрево Община Струмяни

Дневен център за възрастни хора
- с. Микрево

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

„Дневен център за възрастни хора“ се ражда като идея при обсъждане на проблема за интегриране на възрастното население на територията на с. Микрево и с. Струмяни в обществения и културен живот на общината и осмисляне на свободното им време, чрез създаване на база и различни клубове по интереси. Инициативата се поема от читалищните работници и читалищните настоятелства в двете читалища, насърча-

вани от кмета на с. Микрево и общинското ръководство. Проектът е вариант за решаване на част от проблемите на определена общност в община Струмяни - възрастни хора, намиращи се в социална, културна и обществена изолация. Осъществява се в рамките на Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, с финансовата подкрепа на Фондация „Чарлз Стюарт Мот“.

Резюме

Проектът „Дневен център за възрастни хора“ има за цел да преодолее изолираността на възрастното население на територията на община Струмяни и да даде възможност на възрастните хора да общуват помежду си, да осмислят свободното си време и да участват активно в обществения и културен живот на общината.

Практика

Основната целева група са самотни възрастни хора от с. Микрево и с. Струмяни в пенсионна възраст. Тези хора се самоизолират, затварят се в тесния кръг на проблемите си и това ги лишава от социална реализация и интеграция в обществото. Друга група са работещи възрастни хора, които се затрудняват в общуването и участието в активния обществен живот на общината. Трета целева група са пенсионери, запазили своята жизненост и активно отношение към социалния живот, които са около 16 човека. Те се обучават по въпроси, свързани със социалните и здравните дейности и действат като доброволци за подобряване на информираността на останалите възрастни хора. На тях се осигуряват възможности за културни и социални изяви. Общият брой на групите са над 60 възрастни хора.

Основната цел на проекта е преодоляване на изолираността на възрастното население на с. Микрево и с. Струмяни, чрез създаване на условия за тяхното интегриране в обществения и културен живот на общината.

Ремонтните дейности по преустройствата на помещенията в читалище „Братя Миладинови“ - с. Микрево и Читалище „Будител“ - с. Струмяни започват през април 2004 г. Председателите на двете читалища организират кампания в двете села за набиране на доброволци за извършване на ремонтните дейности. Желаетелите да участват в ремонтните дейности са многобройни - сред тях има членове на Читалищните настоятелства в двете читалища и други членове, видни общественици от община Струмяни и жители на двете села. Една част от тях се заемат с почистването, озеленяването и изграждането на алпинеуми около и пред читалищните сгради. За тази цел от Оба Струмяни са закупени декоративни растения и храсти.

След приключване на ремонтните дейности преустроените помещения са оборудвани - закупени са занимателни игри (шахове, дами, карти и др.), машина за чай и кафе, столове и маси, телевизор и др.

През месец март 2004 г. в читалище „Братя Миладинови“ - с. Микрево е сформирана група „Малешевци“ за изпълнение на автентичен фолклор и групи за изучаване,

запазване и представяне на местни традиции и обичаи. Такива групи са сформирани и в читалище „Будител“ - с. Струмяни. Групите от двете читалища вземат участие в Старопланинския събор „Балкан фолк 2004“ на 7 юни. 2004 г. във Велико Търново, където са удостоени със званието „Лауреат“ на Старопланински събор и носители на почетния знак на Старопланински събор „Балкан фолк 2004 г.“. Освен това те получават препоръка за изпълнения си с висока художествена стойност и въздействащ заряд. Участието на групите в Старопланинския събор се осъществява благодарение на кмета на община Струмяни и целия екип на Оба Струмяни, които спонсорират участието на групите.

Освен групите за автентичен фолклор в читалище „Братя Миладинови“ е формирана и група за стари градски песни „Еделвайс“. Усилено продължава художествената подготовка на сформираните групи за изпълнение на автентичен фолклор и стари градски песни. През месец август групите за автентичен фолклор „Малешевци“ и за запазване и предаване на местни традиции и обичаи ще вземат участие в събора „Пирин пее - 2004 г.“.

За повече информация се
обръщайте към

Светла Пецева,
НЧ „Братя Миладинови“
с. Микрево 2826
Община Струмяни
тел.: (07434) 30-58
Ваня Пецанова,
главен секретар,
Община Струмяни
пл. „7-ми април“ 1
Струмяни 2825
тел.: (07434) 3106, 0886 999949
факс: (07434) 3105
strumjani_oba@yahoo.com

Резултати

Реализирането на проект „Дневен център за възрастни хора“ дава възможност на възрастните хора от с. Микрево и с. Струмяни да преодолее изолираността си и да се интегрират успешно в социалния и културен живот на общината.

Двете читалища разполагат със съвременни бази, необходими за пълноценно осмисляне на свободното време на възрастните хора.

Разширяват се възможностите за творчески изяви на участниците в сформираните групи - доказателство е учас-

тието на групите за автентичен фолклор от двете читалища на Старопланинския събор „Балкан фолк 2004“ и местните празници и тържества.

Изгражда се чувство за значимост у възрастните хора.

Обединени са усилията на читалищата, кметството в с. Микрево и Оба Струмяни за изграждане на баланс между нуждите и интересите на възрастните хора.

Възрастните хора привличат вниманието на други възрастни, които стават членове на клубовете, като по този начин разнообразяват ежедневието си.

Читалище „Развитие“ - гр. Пещера Община Пещера

Стратегия за социално приобщаване на ромите

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Идеята за създаването на Стратегия за социално приобщаване на ромите е инициатива на читалищното настоятелство, насърчавано и подкрепяно от видни общественици, учители, лекари, профсъюзни дейци, работодатели, представители на ромската общност, на държавни и общински институции, имащи отношение и мотивирани да работят за разрешаване на социалните проблеми сред ромското население. След

проведени консултации с представител на Фондация за реформа в местното самоуправление (ФРМС) и изясняване на необходимите процедури, настоятелството се заема с реализиране на идеята. Обединените усилия на местно ниво получават финансовата подкрепа на ФРМС и Фондация „Чарлз Стюарт Мот“ и от януари 2004 г. започва практическата реализация на проекта.

Проектът „Стратегия за социално приобщаване на ромите“ в гр. Пещера, осъществен от Читалище „Развитие“ и Община Пещера, е модел за създаване на стратегия за социална интеграция на ромите, отговаряща на потребностите на съвременното гражданско общество. За Община Пещера изработването на такава стратегия се превърна в належаща необходимост, тъй като една трета от живеещите в нея са роми, голяма част от тях - безработни и социално слаби.

Практика

Изпълнението на проекта стартира с представянето му пред обществеността чрез местните медии. Те посрещнаха идеята скептично, коментарите бяха: „Поредната стратегия за ромите...“

Започна подготовка за създаването на Обществен съвет, чрез срещи и разговори с представители на ромската общност, видни общественици, неформални ромски лидери, учители, лекари, профсъюзни дейци, работодатели, представители на държавни и общински институции, имащи отношение и мотивирани да работят за разрешаване на социалните проблеми сред ромското население, с цел подробно запознаване с идеята на проекта. На доброволен принцип и след проведено учредително събрание Общественият съвет (ОС) стана факт.

През февруари с любезното съдействие на ФРМС бе проведено семинарно обучение на членовете на ОС за механизмите на изготвяне на общинска стратегия за социално приобщаване на ромите. Обучители бяха Ралица Сечкова и Георги Богданов от Национално ромско сдружение „Св. Георги“, работили върху подготовката и реализацията на подобна стратегия на Столична община.

През март след обща дискусия ОС определи работни групи в пет направления: Инфраструктура; Социална политика, икономическо

развитие, трудова заетост; Здравеопазване; Образование, култура и спорт; Човешки права, работа с младите хора, ромската жена.

Бе предложен, разгледан и приет проект за анкета сред ромското население, която се проведе в двуседмичен срок със съдействието на хора от ромските квартали.

През април за по-добра координация бяха избрани председатели на работните групи и бе предложен график на заседанията по работни групи. Резултатите с обобщената информация от анкетата бяха предоставени на всяка от петте работни групи за формулиране на проблемите по направления, възможности за тяхното разрешаване и необходимите за това ресурси - финансови и човешки.

Според одобрения от членовете на ОС график, работните групи провеждаха ежемесечни сбирки. Идеята за избор на председатели на групите се оказа работеща. Председателите на групите заедно с екипа по проекта осъществиха много добра координация, която се отрази положително върху работата им.

През май на заседание на ОС работните групи, провели вече по няколко сбирки, споделиха вижданията си за резултатите от работата до момента. Заседанието премина под формата на дебат, в който взеха участие всички присъстващи членове на Обществения съвет.

В края на месец юни се проведе общински семинар на Обществения съвет. Работните групи по направления представиха писмено формулираните проблеми, пред-

ложенията и вижданията за тяхното разрешаване и необходимите за това ресурси - финансови и човешки. На този семинар ОС взе единодушно решение да продължи съществуването си, като се превърне в постоянно действащ орган, който да заседава ежемесечно и да подпомага изпълнението на стратегията.

След общинския семинар на Обществения съвет екип от трима души изработи цялостната стратегия, която ще бъде внесена за разглеждане и приемане от Общински съвет - Пещера на едно от следващите му заседания. С това смятаме, че е постигната основната цел на проекта - **създаден е Обществен съвет, който смята да продължи дейността си, и е изградена Стратегия за равноправно интегриране на ромската общност в гражданското общество, като основа за подобряване на социалната среда.**

Вярваме, че Стратегията ще бъде приета от ОбС-Пещера, тъй като Председателят на ОбС, както и 7 общински съветници от ромски произход участваха активно в работата върху нея, а и останалите членове на ОбС бяха своевременно информирани за намеренията и вижданията на Обществения съвет.

„Родопска искра“ (28.06.2004.) пише: „За първи път доблестно оценихме положението на ромите: Общ белег (...) бе много сериозното и отговорно отношение, гражданската ангажираност към този тежък социален проблем и решимостта да се случи замисленото.“

За повече информация се
обръщайте към

Златка Гемиева
координатор проект
Община Пещера
гр. Пещера 4550
ул. „Дайранска епопея“ 17
тел.: (0350) 2203, 2207
факс: (0350) 2101

Резултати

- Разработена е стратегия, която ще се превърне в неразделна част от плана за регионално развитие на Община Пещера.

- Защитени са интересите на малцинството, чрез активното участие на представители на ромското малцинство в работата на Обществения съвет. Нарасна самочувствието им на активни участници в гражданските процеси. Наложи се принципът „За ромите Със ромите“.

- Чрез популяризиране работата на Обществения съвет се промени разбирането сред общността за важноста на интеграцията на ромите, като основа за демократично развитие на общината, засили се ролята на местните институции и гражданското участие.

- Съвместно работиха община, нестопанската организация и гражданите.

Читалище „Развитие“ - гр. Пещера Община Пещера

**За децата в неравностойно
положение - нова възможност**

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Идеята за проекта е разработена от читалищното настоятелство, съвместно с държавни и общински институции, имащи отношение към децата от социално слаби семейства в Община Пещера. След проведени консултации с представители на Фондацията за реформа в местното самоуправление (ФРМС), настоятелството се заема с реализиране на идеята, за да се помогне на целевата група - деца в неравностойно положение.

Създава се екип по проекта за подготовка на програмните дейности и цялостната техническа документация, необходими за кандидатстване. Обединените усилия на местно ниво получават финансиране по Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС и Фондация „Чарлз Стюарт Мот“ и от 01.10.2004 г. започва практическата реализация на проекта.

Проектът е първият от поредица проекти в социалната сфера, които се реализират на територията на общината, насочен към интеграция на децата в неравностойно положение. Обучени са 45 деца, разделени на 3 групи по 15, в три направления: компютърна грамотност, английски език и социална проблематика. Проектът се реализира в рамките на 9 месеца, като трите групи на ротационен принцип преминават през всички обучения.

Практика

Подготовката и стартирането на проекта е затруднено от провеждащите се избори за органи на местна власт (2003 г.). Макар и със закъснение, изпълнението на проекта стартира с представянето му пред обществеността чрез местните медии.

Оценявайки социалната значимост на проекта, Община Пещера превежда на читалището целева субсидия на стойност 3440 лв. за ремонт на две зали, в които децата да бъдат обучавани. Така Читалище „Развитие“ се сдобива с учебен център, който е добра основа за реализация на други проекти в сферата на образованието.

Критериите за подбор на децата, които ще бъдат включени в проекта са продиктувани от социално-икономическата визия за пещерското семейство. Екипът по проекта се обръща за съдействие към директорите на училищата в града, които изготвят списъци на ученици без родители, с един родител и ученици от семейства с доходи под социалния минимум.

На възловите места в града, както и в училищата са поставени обяви. В местния печат е направена подробна публикация „Читалището ще обучава безплатно бедни деца“. Обществеността на града е подробно запозната с проекта чрез медиите.

След разяснителната кампания желаещите да се включат в обучителните модули са около 80. Сред тях са подбрани 3 учебни групи от по 15 деца, като се прилагат предварително одобрени критерии. Едната от групите е сформирана изцяло от деца от двете ромски махали в града, като голяма част от децата излизат за първи път от там, за да отидат в читалището, намиращо се в центъра на града. Някои от тях за първи път виждат и компютър. Преценено е, че занятията им в една обща група е по-уместно, тъй като за тях достатъчно голямо предизвикателство представлява излизането от махалата и срещата с деца от другата махала (традиционно двете махали не общуват помежду си и между жителите им съществува напрежение).

На 10.09.2003 г. на конкурсен принцип се извършва подбор на преподавателите по английски език, компютърна грамотност и социална проблематика. Критериите, на които трябва да отговарят преподавателите, са формулирани от комисия: преподавателски опит, необходима квалификация, доказана с документи, както и методика на обучението. С протокол Комисията утвърждава избора. Изготвени са учебни планове за трите курса и по трите модула съобразно възрастовите специфики на групите деца. Необходимите комплекти учебници и тетрадки, както и учебни помагала са закупени

след проучване на пазара.

По законоутвърдени методики стартира обучението на трите групи с хорариум от по 150 учебни часа. Децата с интерес посещават различните модули, като месец по-късно все още идват деца с препоръки от учителите си да бъдат включени в групите. Преподавателят по компютърна грамотност споделя, че групата обучаващите се бързо възприемат поставените задачи и с любопитство извършват всички операции и „попиват всичко“. В групата по английски език оживено се водят диалози и интересът е голям.

Неочаквано за екипа на проекта посещаемостта на заниманията по социалната проблематика е стопроцентова. Оказва се, че децата имат нужда да се говори с тях. Много са въпросите, които се обсъждат. Участниците изказват свои мнения по теми, свързани със социалната изолация, стреса, общуването и различни правни проблеми. В резултат на заниманията децата повишават своето самочувствие и увереността в собствените възможности. Постоянно се увеличават желаещите, особено от страна на децата от ромски произход, за включване в проекта.

Проектът приключва с връчване на удостоверенията за преминал курс по трите модула на участниците от кмета на Община Пещера.

*За повече информация се
обръщайте към*

Николай Зайчев,
заместник кмет
Община Пещера
гр. Пещера 4550
ул. „Дайранска епопея“ 17
тел.: (0350) 2314, 2201, 2202
факс: (0350) 2101

Резултати

■ Обучени са 45 деца в неравностойно положение в трите направления: английски език, компютърна грамотност и социална проблематика, което повишава тяхната обща култура, самочувствие и статус.

■ Мултиплициращ ефект се получава при ромските деца по отношение на интереса към проекта. Това води до огромен интерес за участие в следващия проект „Виж какво мога и аз“. Децата усещат интерес и приятелско отношение към тях, което определено им е липсвало. Не по-малко значима е и промяната на нагласите на децата от български произход, участвали в проекта - мнозина от тях са впечатлени от способностите и настойчивостта на ромските

деца. Направена е сериозна крачка към отваряне на двата етноса един към друг.

■ Засилва се интересът и към работата на читалището като цяло както от страна на гражданството, така и от медиите, които постоянно търсят информация за реализацията на проекта и какви нови инициативи се предвиждат.

■ Самият екип на читалището е с ново самочувствие и амбициран да работи колкото се може повече по проекти, защото оценява ефекта от този вид работа.

■ Обединяването на усилията на общината, читалището и гражданството води до много добри резултати.

За децата в неравностойно положение - нова възможност

Информираният гражданин - за подобряване на социалната среда

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Опитите на общинската администрация да работи в условията на финансова децентрализация, все по-динамичният живот, новите законови разпоредби на централно и местно ниво, промените в условията на социалното подпомагане, социалните проблеми на жителите на Пещера

доведоха до необходимостта от откровен разговор и широка разяснителна кампания посредством електронните и печатни медии на територията на общината. Журналистите в града също усещаха необходимост от задълбочено изследване на социалната проблематика и желяха да са в помощ на съгражданите си.

Проектът създава модел за повишаване на осведомеността на гражданите на общината. Читалище „Развитие“ - Пещера осъществи 16 (по едно на седмица) радиопредавания по Радио „Пещера“ на социално-значима тематика. Чрез разнообразни журналистически форми - анкети, интервюта, позиции, диалози, открити телефонни линии и др. бе поднесена информация за дейността на граждански сдружения, държавни и общински институции, работещи в социалната сфера.

Практика

Изпълнението на проекта стартира през месец февруари 2004 г. с представянето му пред обществеността чрез местните медии.

Радио „Пещера“ подготви и излъчи пред своята аудитория 16 едночасови предавания, адресирани до широк кръг социални и етнически групи. Предаванията се излъчваха по едно на седмица за период от 5 месеца. Радиопредаванията имаха политематичен профил. Информацията за дейността на граждански сдружения, държавни и общински институции бе представена на гражданите чрез разнообразни журналистически форми - анкети, интервюта, позиции, диалози и преки телефонни линии. В края на всяко предаване по-интересните мнения, предложения и сигнали до административните органи бяха оформяни и предавани на съответните институции. Предаванията засегнаха следните теми: Детски парламент: има ли детско насилие в Община Пещера, причини, как да му противодействаме?; Младите хора на града - свободно време, спорт, туризъм, интереси като начин на решаване на проблемите на младите, породени от социална неравнопоставеност, и наркоманиите; Пазар на труда и безработица; 8 април - Международен ден на ромите: интеграция на ромското население, проблеми на ромската жена, традиции,

образование; От чирак към майстор: адаптация и преквалификация към нови професии; Синдикализъмът и свободното сдружаване на хората; Адаптация и проблемите на хората с трайни увреждания; Етносите и тяхното място в живота на общината; Закрила на детето - ролята на всички нас; Просящите - феномен на съвременното; Новото лице на Българския Червен кръст; Ролята на жената в съвременното семейство; Хората от третата възраст: ...Животът продължава; Социален патронаж - необходимост или спасение; Социални ли са социалните грижи днес; Общината - децентрализирана и необходима.

В хода на първите излъчени предавания хората нямаха ясно изразени изисквания и познания за ролята си в гражданското общество, методите и правата при среща с държавни и общински институции. Тъй като предаванията бяха насочени към социално слаби семейства, етнически групи, групи в неравностойно положение, младите и подрастващите на територията на общината, лайтмотив в разговорите с тях беше необходимостта държавните и общинските служители да осъзнаят личната си гражданска и професионална търпимост и съпричастност към социалните проблеми на целевите групи. Главна цел на предаванията бе хората да бъдат запознати, информирани и научени да знаят както правата, така и задълженията си.

Оценката за ролята на предаванията в из-

граждането на съвременно гражданско общество бяха стотиците мнения, включвания на живо и отзвукът на казаното върху гражданите.

Пет месеца по-късно слушателската аудитория на радио „Пещера“ не е вече същата. Тя търси своето място сред темите на предаванията. Тематичните радиопредавания и мястото, което бе отредено на хората в тях, помощта, която получиха в решаването на конкретни житейски проблеми, породиха постоянното присъствие на социалната тематика в работата на Радио „Пещера“.

Променено е отношението и на работещите в различни държавни и общински институции към предоставянето на информация - бе направена важна крачка към повишаване на прозрачността в работата на публичната администрация. Установените по време на проекта канали за предоставяне на информация и откритост в отношенията работят и след приключването на проекта.

Екипът смята, че е постигната основната цел на проекта - гражданите да бъдат информирани, запознати и приучени да знаят както правата си, така и задълженията си, бяха решени многобройни конкретни житейски проблеми в социалната сфера с на посредничеството на медиите, установиха се нов тип взаимоотношения между институциите и медиите в интерес на гражданите на Община Пещера.

За повече информация се обръщайте към

Стоян Йовчев
Читалище „Развитие“ -
Пещера 4550
ул. „Димитър Горов“ 4
тел.: (0350) 5681

Резултати

- По-добре информирани за правата и задълженията си граждани.
- Подобрена адаптивност към съвременните обществени и социални условия.
- По-добро взаимодействие с институциите на медии и граждани.

- Активно гражданско участие.
- Утвърждаване на читалище „Развитие“ - гр. Пещера като активен фактор в живота на общината, изграждане на авторитет и нов облик на читалището пред широката общественост.

Читалище „Развитие“ - гр. Пещера Община Пещера

Виж какво мога и аз

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Проектът „Виж какво мога и аз“ е втори по ред за читалище „Развитие“, работещ за подобряване на социалната среда. Идеята за реализацията му е инициатива на читалищното настоятелство и Община Пещера, подкрепени от учители и представители на ромската общност. Обединените усилия на местно ниво получиха финансовата подкрепа на ФРМС и Фондация „Чарлз Стюарт

Мот“ и от януари 2004 г. започна практическата реализация на проекта.

Резюме

Проектът „Виж какво мога и аз“ в гр. Пещера, осъществен от Читалище „Развитие“ и Община Пещера, е модел за приобщаването на деца роми от предучилищна възраст и първи клас към училищната общност и обществото като цяло, защото интеграцията предполога равнопоставено включване на хора с различие в текущата социална динамика. Проектът цели преодоляване на проблемите на децата билингви по атрактивен за децата начин - музиката, песните и танца.

Практика

Практическата реализация на подобен проект изисква общи усилия за разработване и изпълнение; мобилизиране на сили, енергия и ресурси; потенциала на институциите, имащи отношение; равнопоставеност на участниците.

Проектът цели преодоляване на проблемите на децата билингви по един доста забавен начин - чрез музиката, песните и танца.

Първият проект на читалище „Развитие“ (възможност за извънкласно обучение за деца в неравностойно положение) има мултиплициращ ефект върху ромските деца и доведе до огромен интерес за участие и в проекта „Виж какво мога и аз“.

Изпълнението на проекта стартира през месец януари със среща на екипа с директорите на учебните заведения, в които се учат деца от двата ромски квартала на гр. Пещера. Те приветстваха идеята на проекта и оказаха пълно съдействие при формирането на групите. Сформираха се две групи, като в началото бяха привлечени да участват 36 шест деца, но скоро броят им надхвърли 60. Ръководителите Елена Баринска и Павел Куцев провеждаха с тях репетиции два пъти седмично по два часа.

Според ръководителите на този етап основен проблем е преодоляването на езиковата бариера. С удоволствие те споделяха, че проектът наистина постига целите си: децата с нетърпение идват на училище, по време на репетициите в

непринудена атмосфера учат български думи, като онези, които знаят по-добре български, „служат като преводачи“. И двамата преподаватели истински се възхищаваха на талантливите деца и с цялото си сърце се посветиха на занятията с тях, макар работата с деца на 5-6 години изисква специфични умения от педагозите. В края на месец март групите подготвиха един български и един цигански танц, наред с българските народни песни петя и на ромски за шарената каручка, а българите - преподаватели, директори - припаят с тях.

При реализацията на проекта много положителни емоции донесоха подготовката и изработването на сценичните костюми. Наситени с много колорит, осем фолклорно стилизирани роклички за момиченцата и осем костюмчета за момчетата радват децата от едното училище. Ромските рокли на цветя и с волани (14 броя) и мъжки костюмчета (8 броя) са за сценичните изяви на децата от другото училище. Закупени бяха и необходимите аксесоари - професионални дайрета, обувки и цвички.

Проектът донесе положителен заряд не само за преките участници, но и за техните съученици. Според преподавателите, за да не пропуснат репетиция, децата не са отсъствали и от училище. Всички станали по-отговорни и концентрирани.

Първите изяви на децата отбелязаха празниците „Посрещане на Баба Марта“ и „Първа пролет“. На пролетния празник малките ромчета зарадваха своите съученици и преподаватели с певческите си и танцови умения.

Преподавателите продължиха да търсят танци и песни от ромския и българския фолклор, които да бъдат достъпни за малките ромчета. Трудностите, с които започнаха своята работа, отстъпваха, победени от професионализма на двамата ръководители и огромното желание на децата да бъдат добри певци и танцьори.

На 30 април се проведе първото представяне на групите пред „истинска“ публика. Присъстваха граждани, учители, журналисти, представители на общинска администрация. На 11 май групите изнесоха концерт пред своите съученици, учители и родители в двете училища. На 21 май вече с по-голям опит и самочувствие групите взеха участие в празника на буквите в двете училища. На 24 май групите участваха в концерта, посветен на Празника на българската просвета и култура, изнесен на централния площад на града пред цялата общественост. На 30 май групите участваха в патронните празници на училищата си.

На 1 юни след участието в концерта, посветен на празника на детето, децата бяха приятно изненадани за пореден път. Те получиха от ръководителите си футболни топки и плюшени играчки. На 16 юни групите изнесоха заключителния си концерт по повод празниците на ромската култура.

Екипът по проекта счита, че е постигната неговата основна цел: изградена е стабилна основа за интеграцията на децата роми (6-7-годишна възраст) в училищната среда.

За повече информация се обръщайте към

Златка Гемиева
координатор проект
Община Пещера
гр. Пещера 4550
ул. „Дайранска епопея“ 17
тел.: (0350) 2203, 2207
факс: (0350) 2101

Резултати

- Успешно адаптиране на най-малките към училищната среда и преодоляване на проблемите на децата билингви.
- Повишена мотивация у децата и техните родители да посещават училище.
- Създаден траен интерес към българския и ромския фолклор и традиции.
- Децата в групите се превърнаха в положителен модел за съучениците си.

■ Обединяването на усилията на общината, нестопанската организация и гражданството осъществиха баланс между нужди и интереси. Увеличени са възможностите, изборът и надеждата за всички.

Център за устойчиво развитие на Община Брацигово

Брацигово казва „Не“ на дрогата“

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Идеята за проекта се роди при обществено обсъждане на проблемите на младите хора в общината, като бе констатирано, че и днес младите от малкия град нямат достатъчно информация за последствията от употребата на наркотици и че често наркотиците са примамливи и интересни за тях. Инициативата се пое от Центъра за устойчиво развитие на Община Брацигово в активно партньорство с ръководството на общината, СОУ „Народни будители“

и Младежкия дом. След проведените анкети сред младите хора екипът на сдружението подготви проект, с който кандидатства пред Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС/МОТ. В началото на 2004 г. започна практическата реализация на проектните дейности.

Резюме

Младите хора в Община Брацигово (социално слаби и от двата дома за деца, лишени от родителски грижи) участваха в дългосрочна кампания, разясняваща вредите от употребата на наркотични вещества, получава информация от специалисти от Общинския наркотичен съвет - гр. Пазарджик. С този проект се даде възможност на самите млади хора от общината да участват активно в отделните мероприятия и сами да достигнат до извода колко е страшна употребата на наркотици.

Практика

Изпълнението на проекта се осъществи на 2 етапа:

1. Първа и основна задача беше регистрацията на НПО. Регистрацията беше подготвена от екип, който се събра на общо събрание и избра членове на управителния съвет и председател на сдружението. Сдружението с нестопанска цел и получи наименованието Сдружение „Център за устойчиво развитие на Община Брацигово“. В рамките на проекта първото НПО в Община Брацигово бе регистрирано в Пазарджишки окръжен съд. Процедурата по регистрацията бе изцяло финансирана от ФРМС/МОТ.

2. Изпълнение на програмните дейности:

След представяне на проекта пред обществеността бе сформиран екип, който активно се включи в отделните дейности. Бе проведена анкета сред младите хора, за да се види каква е тяхната настройка към подобна форма на превенция. Установихме, че децата имат желанието да научат повече за вредите от употребата на наркотици и желаят да се включват в отделните дейности

с каквото могат.

От февруари 2004 г. започнаха и лекторите на тема антидрога, които продължиха до месец юни. Те бяха изнесени от две психоложки, работещи към Наркотичния съвет - гр. Пазарджик. На децата им беше много интересно, те се включваха в дебатите по отделни въпроси, свързани с наркотиците. Макар и организирани с подкрепата на СОУ „Народни будители“, на срещите не присъстват учители, за да могат децата да бъдат откровени. След разговорите лекторите споделят, че някои деца имат проблем с наркотиците.

В изработването на информационни материали (диплянки и брошури) се включват с много труд и желание ученици от горните класове. Те стават автори на диплянците, като училищното ръководство им помага за размножаването им на цветна хартия. Това за младите хора е още един начин да изкрещят на обществото: „Не на дрогата“. Ето някои от заглавията на брошурите: „Не задавайте тъпи въпроси, а спрете, колкото и да ви е трудно, да се дружите!“, „Младост без риск“, „Не погубвайте живота си!“, „Какво биха ми причинили наркотиците?“, „Не умирай в невежество!“. Авторите на най-удачните информационни материали

получиха тениски с надпис „Не на дрогата!“

През месеците май и юни като част от кампанията се организираха спортни състезания (футболен турнир), в който взеха участие деца от 5, 6, 7 и 8 клас. Най-добре представилите получиха награди и тениски с надпис „Не на дрогата“. Награждаването се извърши на 15.06.2004 г. с приключването на учебната година.

Проектът бе финализиран с концерт-хепънинг, за организацията на който бяха обединени усилията на ЦУРОБ, училищата в общината и ръководството на общината. Концертът се проведе на 1 юни - Ден на детето - и бе първият по рода си в Община Брацигово по размах и въздействие. Младите хора и децата от цялата община проявиха голям интерес към празничния маратон, който започна сутринта и завърши вечерта на площада в Брацигово, мнозина от тях взеха участие с народни и поп изпълнения и танци в него. На площада пяха ансамбъл „Загорче“ и млади изпълнители от „Хит-1“. Те установиха спонтанни приятелства с децата от публиката и се присъединиха към кампанията, като също обявиха тениски с надписите „Не“ на дрогата!“

За повече информация се
обръщайте към

Стефка Казакова
гр. Брацигово 4579
ул. „Брациговска комуна“ 21
тел.: 0889/44 25 81
stefi_petrova@abv.bg

Резултати

Младите хора от гр. Брацигово се почувстваха дейни и в центъра на общественото внимание. Най-сетне обществеността обърна внимание на техните проблеми и им даде възможност да изразят своето мнение по проблеми, които ги вълнуват. Те се почувстваха забелязани и реализираха идеите си.

С изпълнението на проекта екипът на ЦУРОБ - млада организация, регистрирана със съдействието на ФРМС и Програма „Подобряване на

социалната среда“ - придоби опит и самочувствие за кандидатстване по нови проекти.

Център за устойчиво развитие на Община Брацигово

Превенция на безработицата сред младите хора (16 - 18 г.) посредством професионално обучение и придобиване на основни умения за кандидатстване и търсене на работа

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Идеята за проекта се ражда при обществено обсъждане на проблемите на младите хора в общината. Инициативата се поема от Центъра за устойчиво развитие на Община Брацигово в активно партньорство с ръководството на СОУ „Народни будители“ и Младежкия дом. След

проведените анкети сред младите хора (16 - 18 г.) екипът подготвя проект, който получава финансиране по Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС, подкрепена от Фондация „Чарлз Стюарт Мот“. На 03.01.2004 г. започва практическата реализация на проекта.

Младите хора в Община Брацигово (социално слаби и от два дома за деца, лишени от родителски грижи) получават достъп до алтернативно обучение, отговарящо на съвременните условия на пазара на труда. Занятията по ИТ и английски език стават предпоставка за по-успешна реализация на младежите от малкия град, които получават шанс за равен старт на пазара на труда и се чувстват по-конкурентни в процеса на търсене на работа.

Практика

Изпълнението на проекта се осъществява в 2 етапа:

1. Подготовка на материалната база:

С финансиране по проекта са набавени 4 компютъра и два монитора с достатъчно добри технически характеристики. Екипът по проекта успява да мотивира Община Брацигово, която също помага със закупуването на 10 броя компютри и 8 броя монитори. Освежено е помещението в сградата на СОУ „Народни будители“ - Брацигово, което е предпоставка то да стане привлекателно за младите хора като място за алтернативно обучение и стойностно прекарване на свободното време. От СОУ „Народни будители“ за целите на обучението е осигурена и постоянна Интернет-връзка.

2. Изпълнение на програмните дейности: След представяне на проекта пред обществеността е направен подбор сред желаещите да участват деца съгласно установени критерии. От февруари 2004 г. започват занятията на 3 групи, след първоначално установяване на достигнатото от младите хора ниво както по информа-

ционни технологии, така и по английски език. Занятията се посещават с интерес и постоянство от младите хора.

По информатика курсистите усвояват основите на боравене в средата на Microsoft Office, придобиват умения да редактират и форматират вече въведен текст, да отварят съществуващ и да създават нов документ, директория.

Всички си създават електронна поща, като регистрацията е в сайтовете abv.bg и mail.bg. Като си изпращат помежду си съобщения, курсистите усвояват елементите на електронната поща: получени и изпратени писма; прикачване на файл към писмо; изготвяне на бележник с адреси; изпращане на писмо (открито или сляпо копие) до група адресати.

Научават се да търсят информация в Интернет. Усвояват работата с: интернет-директории (yahoo.com, dir.bg и др.); „търсещи машини“ като google.com, altavista.com и др.; „метатърсещи машини“ - search.com, metacrawler.com и др. Младите хора усвояват как да стесняват извадката, като използват повече от една ключова дума, логическите оператори „and“ и „or“ и кавички, а когато извадката е празна - да използват алтернативни ключови думи

(синоними) или форми. Те успешно свалят от Интернет програми, песни и снимки.

Голямо внимание е отделено на сайтовете, които предлагат работа като jobtiger.bg, jobs.bg, dir.bg и др. Младежите се регистрират в тях, запознават се с образци на CV, мотивационно писмо до работодател и препоръки за работа. Всеки от тях разглежда различни офerti за работа и, след като хареса някои от тях, изготвя CV и мотивационно писмо. Обръщат се към учители или познати, за да им бъде изготвена препоръка за работа.

Сърфирането в Интернет не би било пълноценно без знанията, които курсистите получават по английски език. Заниманията по английски език имат предимно практическа насоченост. Разиграват се ситуационни модели, в които всеки умее да общува с евентуален англоговорящ работодател. Младите хора подготвят автобиография по европейските и американските стандарти. Те се учат да изразяват писмено своята мотивираност за изпълнение на определени трудови задължения. Младежите вече знаят, че Интернет не е само развлечение, но и един реален достъп до необходимата информация. Много от тях вече кандидатстват за работа в глобалната мрежа.

За повече информация се обръщайте към

Магдалена Хаджиева,
СОУ „Народни будители“
Брацигово 4579
ул. „Трети март“ 14
тел: (03552) 21 70
lbuditeli@abv.bg

Резултати

СОУ „Народни будители“ разполага с необходимата база за понататъшни успешни практики в областта на информационните технологии и се утвърждава в общността като авторитетна институция за предоставяне и на алтернативно образование, адекватно на съвременните изисквания и търсено от младите хора.

Младите хора от Брацигово с ново самочувствие гледат към бъдещето си и постигат равен шанс на пазара на

труда. Получените знания им помагат да общуват и с хора от други националности.

Допълващото образование се утвърждава сред младите хора в Община Брацигово като алтернатива на негативни явления като наркомании, престъпност и под.

С изпълнението на проекта екипът на ЦУРОБ - млада организация, регистрирана със съдействието на ФРМС и Програма „Подобряване на социалната среда“ - придобива опит и самочувствие за кандидатстване по нови проекти.

Дружество на инвалида - гр. Брацигово

Предоставяне на обществени услуги и достъпна архитектурна среда на хората с увреждания

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Идеята за проекта се ражда при обществено обсъждане на проблемите пред обществеността на гр. Брацигово. СИБ - гр. Брацигово реши да се включи в реализацията ѝ в активно партньорство с ръководството на общината, Клуба на пенсионера, Дирекция „Социално под-

помагане“, отделни граждани и симпатизанти на идеята. След проведените анкети сред хората с увреждания екипът на дружеството подготви проект, който бе одобрен за финансиране от ФРМС/МОТТ и от септември 2003 г. започна практическата реализация на проектните дейности.

Хората с увреждания получиха информация по различни въпроси от юридическо, социално и здравно естество, вече имат (след толкова години) свой уютен собствен клуб (с подкрепата на общинската управа. В рамките на проекта бяха изградени първите две рампи в гр. Брацигово пред обществено значими за хората сгради - поликлиниката и пощата. Изключителна активност проявиха и самите хора от СИБ - гр. Брацигово като се включиха според възможностите си във всички дейности по проекта и с това умножиха положителното въздействие на реализирания проект.

Практика

След представяне на проекта пред обществеността бе сформиран екип, който активно работи по отделните дейности. Съвместно с Дирекция „Социално подпомагане“ - Брацигово бе проведена анкета сред хората с увреждания в общината, за да се види какво е тяхното виждане и каква е настройката им към участие в подобна инициатива. Анализът на отговорите в анкетата показва, че хората изпитват нужда от информация по специфични въпроси в сферата на социалното подпомагане и по здравни проблеми. Фактът на реализация на първи проект от тяхната организация ги мотивира и радва като признание, че са забелязани и някой се е заинтересувал от техния начин на живот. Всеки член на Клуба на инвалида декларира, че има желание да се включи в дейностите по проекта според възможностите си.

От януари 2004 г. започна изнасянето на беседи и обсъждания пред членове на Клуба на инвалида - Брацигово. Те се осъществиха от Клуба на

инвалида с подкрепата на дирекция „Социално подпомагане“ - Брацигово. Лекциите бяха на юридически, социални и здравни теми, имаше и дискусии с въпроси и отговори по конкретни социални и здравни проблеми. Тези лекции бяха нещо ново и много интересно за хората и дебатите по отделните теми бяха оживени.

Освежаване на сградата: през месец май членовете на Клуба на хората с увреждания със собствени усилия освежиха сградата си, а закупуването на материалите стана с финансовата подкрепа на проекта. В освежаването на фасадата на Клуба се включиха учениците от Професионалната гимназия по строителство и архитектура - гр. Брацигово, които измазаха сградата отвън. Днес сградата вече може да приютава своите домакини и гости. На 06.07.2004 г. се състоя официалното откриване на Клуба от председателката на СИБ - гр. Брацигово г-жа Елена Тодовичина с водосвет, отслужен от отец Любомир (свещеник за гр. Брацигово). На откриването бяха поканени всички членове на дружеството, представители на местната власт на об-

щината, партньорите ни по проекта и граждани симпатизанти на идеята.

Изграждане на рампи пред две често посещавани от хората с увреждания обществени сгради в гр. Брацигово (пощата и поликлиниката): то бе предвидено за месец април, но се забави във времето, тъй като метеорологичните условия не бяха подходящи. Изграждането започна в началото на месец юни с фирма „Братя Пашкулеви“ ООД гр. Брацигово. Бяха изградени две рампи - пред поликлиниката и пред пощата. За целта с пълната подкрепа на Община Брацигово бяха изработени скици с визи за местата, където щяха да се изградят тези съоръжения. Архитектурни планове бяха разработени със съдействието на служителите на общината, работещи в отдел „ТСУ и А“ в лицето на арх. В. Кантарджиев, който откликна на идеята за изработването на такива рампи за хората в неравностойно положение и ги изготви като дарение за тази кауза.

Днес първите рампи в Брацигово са вече факт и хората с увреждания могат да посещават така необходимите за тях места при по-голямо удобство.

За повече информация се
обръщайте към

Стефка Казакова
Брацигово 4579
ул. „Брациговска комуна“ 21
тел.: 0889/44 25 81
stefi_petrova@abv.bg

Резултати

Цялата общественост на Брацигово разбра за инициативата на Клуба на инвалида и откликна на проблемите на тези хора. Много от фирмите направиха дарения на Клуба - дървообработващи цехове направиха пейки и миндери за обзавеждането на клуба като дарение, други пък им дариха столове и маси. Всеки, кой с каквото може, помогна, а самите хора с увреждания разбраха най-важното - че не са сами.

С изпълнението на проекта екипът на СИБ - гр. Брацигово придоби увереност, че проблемите на хората с увреждания могат да бъдат решавани с общи усилия.

Сдружение Дружество на инвалидите „Здравец“ - Батак

Център за социални услуги и контакти „Вяра, Надежда и Любов“

Иновационна практика

Категория

Социални дейности

Предистория

Резюме

Проектът е насочен към хората с физически увреждания, продължително безработни и жени в неравностойно положение от Община Батак. Проблемът, който решава проектът, е преодоляване на социалната изолация чрез обучение, придобиване на нови знания и умения, реализация на наученото, преодоляване на комплекса за малоценност и активно участие в предоставянето на услуги на хората

с увреждания. Идеята за Центъра се ражда в разговори с членове на Дружеството на инвалидите „Здравец“ - Батак и след проучване, проведено съвместно с Бюрото по труда, като възможност да бъде задоволена потребността от социален контакт на хората с увреждания и жени в неравностойно положение и необходимостта от актуални знания и умения за реализацията им на пазара на труда.

Създаден е Център за социални контакти „Вяра, надежда и любов“, който предоставя административни, правни и информационни услуги, като в него работят хора с увреждания. Прекият контакт с гражданите им осигурява възможност на практика да приложат придобитите знания и умения. За Батак реализираният модел е нов подход към обслужване на хората в неравностойно положение и гражданите на Община Батак.

Практика

Основната цел на проекта е преодоляване на социалната изолация на хора с увреждания, продължително безработни и жени в неравностойно положение чрез създаване на професионални, компютърни и организационно-административни умения и възможности за пълноценна реализация.

Проектът обхваща няколко основни дейности: 1. Освежаване на помещението на Клуба на инвалиди „Здравец“; 2. Провеждане на обучителен курс „Озеленител“ за дълготрайно безработни жени и създаване на Алея на красотата от курсистките; 3. Провеждане на обучение за жени в неравностойно положение „Помощ за вас“; 4. Провеждане на тематични здравни и правни беседи за хората с увреждания в общината; 5. Благотворителна инициатива за Дом за девойки „Ана Гиздова“ - Брацигово и Дом за мъже с душевни недъзи - Батак; 6. Създаване на Център за социални услуги и контакти; 7. Откриване на „Горещ телефон“ за отговори по актуални въпроси.

Всички дейности по проекта са посрещнати с голям интерес от обществеността на Батак и финансирането, получено по Програма „Подобряване на социалната среда“ на ФРМС/МОТ, **активира и мобилизира местните ресурси.**

Освежаването на клуба на инвалидите в Батак мотивира местни спонсори - организации

и частни лица - да предоставят печки и телевизор, а Община Батак разкрива половин щатна бройка, за да може Клубът да посреща многобройните си посетители.

Курсът „Озеленител“ като тематика отговаря на спецификата на Община Батак и е организиран със съдействието на Бюрото по труда. 20 продължително безработни жени получават сертификат за овладени нови знания. Курсистките засаждат кедр, върба, люляк и др. и оформят Алея на красотата (в близост до Клуба на инвалиди). Привличането на допълнителен ресурс намира израз в монтирането на пейки за отдих.

Курсът „Помощ за вас“ се повежда с активното съдействие на Бюрото по труда. Участниците в него получават информация за изискванията при попълване на различни документи в сферата на социалното подпомагане, възможности за получаване на помощ по домовете, както и изискванията към хората, които предоставят такава помощ. Участничките в курса са мотивирани за включване в социални програми за помагане на хора с увреждания и на samotни хора, нуждаещи се от помощ по домовете.

Проведени са четири беседи с членовете на Клуба на инвалиди „Здравец“ със здравни и социални работници, на които е представена нормативната рамка на социалното подпомагане, правата на хората с увреждания, клиничните пътеки, процедури за подаване на документи в ТЕЛК, конкретни здравни теми. Членове на Клуба са обучени да мерят кръвно налягане

със закупуения по проекта апарат. Така Клубът на инвалиди „Здравец“ получава нова безплатна услуга - мерене на кръвно налягане.

Проведени са и две благотворителни инициативи - събиране на дрехи и храни за Дом за мъже с душевни недъзи - Батак и Дом за девойки „Ана Гиздова“ - Брацигово.

Най-голямото предизвикателство по проекта е създаването на Центъра за социални услуги и контакти „Вяра, Надежда и Любов“. Община Батак предоставя безвъзмездно удобно помещение на партера на сградата на общината и осигурява достъп на хората с увреждания (рампа). Към работното място в центъра, осигурено по проекта, е открито и второ работно място чрез финансиране по проект от Фонд „Рехабилитация и социална интеграция“ към МТСП. В Центъра работят двама членове на Клуба на инвалиди „Здравец“, като единият е обучен да борави с офис-приложения и прилага знанията си в услуга на хората с увреждания в Батак: ежедневно помага на хората с увреждания да се справят с попълването на документи, бланки и копиране и ги информира по неотложни въпроси за социални дейности. За успеха на работата на центъра допринася и възможността млад висшист да стажува в общинската администрация, като той също подпомага посетителите. С помощта на общината е осъществена Интернет-връзка и „Горещ телефон“, на които гражданите могат да поставят своите въпроси и да получат компетентни отговори.

За повече информация се обръщайте към

Дафинка Джурилова,
координатор проект,
главен експерт
„Общинска собственост“,
Община Батак
Батак 4580
пл. „Освобождение“ 5
тел.: (03553) 20 21
факс: (03553) 20 03

Резултати

Предоставяните от Центъра услуги помагат за преодоляване на чувството за малоценност у хората с увреждания и социална им изолация. Членовете на Клуба на инвалиди „Здравец“ - Батак придобиват самочувствие и вяра в себе си. Участниците в проекта показват прекрасни знания и умения и са активни участници в дейността на Центъра. Повишена е информираността на членовете на Дружеството по въпросите на социалното подпомагане и техните права. 20 дълготрайно безработни жени са обучени в специалността „озеленител“.

С полученото финансиране от ФРМС Дружеството се сдобива с ново модерно офис-

оборудване, което е прекрасна основа за бъдещи дейности и проекти. Екипът, работил по проекта, придобива много знания и умения, които използва в работата по други проекти. Създадени са условия за трудова реализация и са установени контакти с други обществени организации. Утвърдени са принципите на партньорство между Община Батак и организацията на хората с увреждания.

Добрите резултати от проекта и опитът, придобит при неговото осъществяване, дават сили на сдружението да участва в конкурс, обявен от Център за независим живот - София, в който то е номинирано за „Лидер в мрежата“ в категория „Активност в мрежата“.

